

**BRADY DOKTRINA I ŠTO IZ NJE
MOŽEMO NAUČITI O PRAVU
ODBRANE NA PRISTUP DOKAZIMA U
KORIST OSUMNJIČENOG, ODNOSNO
OPTUŽENOG**

Prof. dr. Haris Halilović

Redoviti profesor Fakulteta za
kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne
studije Univerziteta u Sarajevu.
hhalilovic@fkn.unsa.ba

Dostavljen: 20. 04. 2026.

Recenziran: 28. 04. 2026.

Prihvaćen: 29. 04. 2026.

UDK: 343.1:343.14

JEL klasifikacija: K14

Sažetak: U članku se razmatra obaveza tužitelja da upozna suprotnu stranu sa dokazima koji joj idu u korist, a koji mogu imati odlučujući utjecaj na ishod postupka, kako u vezi sa donošenjem odluke o krivnji, tako i u vezi sa kvalifikacijom djela te krivičnom sankcijom. U Sjedinjenim Američkim Državama ova obaveza ustanovljena u predmetu *Brady* protiv savezne države Maryland, poznata i pod nazivom *Brady doktrina* (engl. *Brady doctrine*), odnosno *Brady pravilo* (engl. *Brady rule*) jedna je od garancija pravičnog postupka. Pravo na odbranu sastavnim je dijelom postulata pravičnog postupka i u Bosni i Hercegovini te se u tom kontekstu u članku također razmatraju njegovi aspekti u odredbama pozitivnog krivičnog procesnog prava, a imajući u vidu rješenja uspostavljena u američkom pravu. U domaćem pravu propisi krivičnog postupka pružaju garanciju osumnjičenom da u toku

istrage bude upoznat s dokazima koji mu idu u korist, a koji se nalaze u posjedu tužitelja. Ovo pravo međutim može biti ograničeno interesima istrage o čemu odlučuje tužitelj bez mogućnosti sudskog preispitivanja njegove odluke. Postavlja se dakle pitanje u kojoj mjeri uporedna rješenja mogu biti osnovom razmatranja domaće jurisprudencije ali i zakonodavstva kao i smjerokazom postupanja u krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: *Brady doktrina, pravo na odbranu, pravo na informiranje, pravičan postupak.*

**THE BRADY DOCTRINE AND WHAT
WE CAN LEARN FROM IT ABOUT
THE DEFENSE'S RIGHT TO ACCESS
EVIDENCE FAVORABLE TO
SUSPECT OR THE ACCUSED**

Summary: *The article discusses the prosecutor's obligation to inform the opposing party of favorable evidence which may have a decisive impact on the outcome of the proceedings, both with regard to the determination of guilt as well as with regard to the qualification of the offence and the criminal sanction. In the United States of America, this obligation established in the case of *Brady v. Maryland*, also known as the *Brady Doctrine*, or the *Brady Rule*, is one of the fundamental guarantees of fair trial in American law. The right to defense is an integral part of the postulate of fair trial in Bosnia and Herzegovina, and in this context, the article discusses its aspects in the provisions of positive criminal procedure law, taking into account the solutions established in American law. In*

domestic law, the regulations of criminal procedure provide a guarantee to the suspect during the investigation to be informed of the evidence that is in his favor and in the prosecutor's possession. This right, however, may be limited by the interests of the investigation, which is decided by the prosecutor without the possibility for judicial review of his decision. The question therefore arises to what extent comparative solutions can serve as a basis for consideration in domestic jurisprudence as well as legislation, and as a guideline for proceedings in criminal cases in Bosnia and Herzegovina.

Keywords: *Brady doctrine, right to defense, right to information, fair trial.*

1. Uvod

“Američki državni tužitelj nije predstavnik obične stranke u postupku ...; i čiji interes, stoga, u vršenju krivičnog progona nije da dobije slučaj, već da se zadovolji pravda”.¹

Jedan od značajnijih dometa američkoga prava na području uravnoteženja procesnog položaja stranaka u krivičnom postupku, dakle osumnjičenog, odnosno optuženog te tužitelja i istodobno važna pretpostavka pravičnog postupka (engl. *Due process clause*) jeste uspostavljanje dužnosti na strani tužitelja da osumnjičenog, odnosno optuženog upozna sa postojanjem dokaza koji mu idu u korist, a koji su takve naravi da mogu imati odlučujući utjecaj na ishod postupka. Tužitelj će s obzirom na djelokrug svojih prava i dužnosti iz domena krivičnog progona biti u prilici da u toku

provođenja istrage ali moguće također i u kasnijim stadijima postupka, dođe u posjed činjeničnih izvora koji su *in favorem* osumnjičenog, odnosno optuženog te se postavlja pitanje njegove “dužnosti” da o istim upozna odbranu.

Ovo područje tužiteljskog postupanja, posebno onda kada su ti dokazi takve prirode da mogu dovesti u pitanje krivnju, odnosno ublažiti kvalifikaciju djela ili krivičnu sankciju nije naravno jedino u dinamici odnosa tužitelj-odbrana kada govorimo o stranačkom pristupu dokazima ali sasvim sigurno jeste jedno od osjetljivijih iz tog domena. Njime se otvara cijeli niz kako pravnih tako i etičkih dilema. Na prvom mjestu, da li je “dužnost” tužitelja da upozna odbranu sa dokazima u korist osumnjičenog, odnosno optuženog uvjetovana prethodnim zahtjevom? Dalje, da li je ta “dužnost” vezana za određeni stadij postupka? Zatim, postoje li opravdani razlozi na koje se tužitelj može pozvati i onemogućiti pristup takvim dokazima i treba li uopće samo tužitelj da odlučuje o pristupu, odnosno postoji li mogućnost preispitivanja u slučaju njegove negativne odluke?

Pored istaknutog važno pitanje jeste i kojim parametrima se tužitelj treba voditi u procjeni važnosti takvih dokaza, drugim riječima kako da efektivno prepozna da se radi o dokazima odlučne prirode koji mogu koristiti odbrani jer očigledno se od njega ne može zahtijevati da sve svoje kapacitete s obzirom na funkciju koju ostvaruje u krivičnom postupku troši na razmatranje mogućih dokaza u korist odbrane? U takvim okolnostima funkciju krivičnog progona,

¹ *Berger v. United States*, 295 U.S. 78 (1935), str. 88.